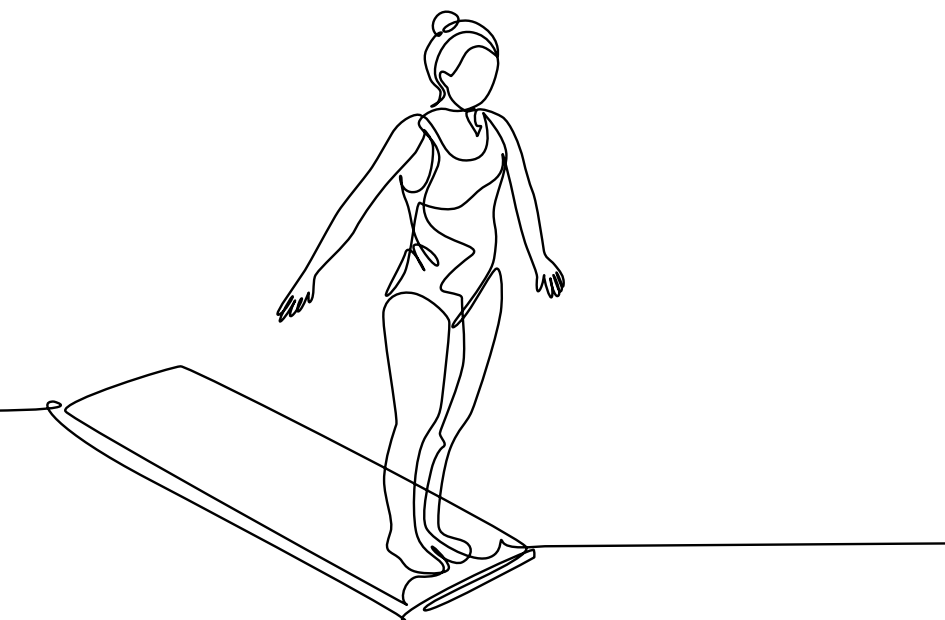

DANIELA KRIEN

RAKKAUS

TOSITILANTEESSA

SUOMENTANUT OLLI SARRIVAARA

LURRA Editions

RAKKAUS
TOSITILANTEESSA

Maurice Haas / © Diogenes Verlag

Daniela Krien on vuonna 1975 syntynyt saksalainen kirjailija. Hän varttui Jenassa ja Vogtlandissa, entisessä Itä-Saksassa, ja muutti vuonna 1999 Leipzigiin, jossa opiskeli kulttuuri-antropologiaa, viestintää ja media-alaa ja työskenteli leikkaajana taiteilijadokumentteihin erikoistuneessa tuotantoyhtiössä. Vuonna 2011 ilmestyi hänen esikoisteoksensa *Irgendwann werden wir uns alles erzählen* (Graf Verlag, München – *Joskus kerromme toisillemme kaiken*, suomennos: Ilona Nykyri, Gummerus, 2014). Teos, jonka nimi on Dostojevskin *Karamazovin veljeksistä*, sijoittuu DDR:n maaseudulle kesään 1999 – Berliinin muurin kaatumisen ja Saksojen yhdistymisen jälkeiseen aikaan – ja on kuvaus 17-vuotiaan Marian tunne-elämän järkkymisestä, kun hän tapaa 40-vuotiaan miehen. Romaani sai kiitosta voimakkaasta kielestään. Krienin toinen teos *Muldental* (Graf Verlag, 2014), josta kirjailija sai Nicholas Born -palkinnon, ilmestyy suomeksi nimellä *Muldental* (suomennos: Olli Sarrivaara) LURRA Editionsillä kustantamana 2021/22. Kolmas teos, *Rakkaus tositalanteessa*, on kuvaus Itä-Saksassa lapsuutensa ja nuoruutensa viettäneen viiden keski-ikäistyvän naisen elämien leikkauspisteestä. Naiset asuvat Leipzigissa, yhdistyneessä Saksassa. Kukin heistä kohtaa tahoillaan, eri ammateissaan ja yksityiselämässään, mahdollisuuden sovittaa yhteen henkilökohtaiset tarpeensa ja unelmansa oikeasta elämästä ja ne roolimallit, joita aikamme tarjoaa niin perhe-elämän kuin sosiaalisen elämän suhteen. Välillisesti toistensa kohtaloihin kytkeytyen naiset tekevät tahoillaan ratkaisuja, joihin heidän äitinsä eivät olisi heitä koskaan neuvoneet, ja seuraukset ovat vain muodollisesti ne perinteiset; mm. avioero, ei-toivottu raskaus, kuoleman tuoma suru, uskottomuus. Romaanin intensiteetti ei rakennu niinkään ulkoiselle toiminnalle kuin kerronnan kielelle, rytmille ja muodolle, jolla se kuvaa naisten sisimpiä tunteja. Samanaikaisesti teos on muotokuva Leipzigista tänään. Kokonaisuudessa on ainekset elokuvalliselle draamalle; kirjailijan luoma naiskuva heijastaa niitä tunteja, joita 2000-luvun yksilön vapautta etsivä keskustelu pohtii kaikkialla.

DANIELA KRIEN
RAKKAUS
TOSITILANTEESSA

ROMAANI

SUOMENTANUT OLLI SARRIVAARA

LURRA Editions

Teoksen suomentamista on tukenut:

Suomentaja kiittää Taiteen edistämiskeskusta ja WSOY:n kirjallisuussäätiötä saamastaan työskentelytuesta.

Saksankielinen alkuteos: *Die Liebe im Ernstfall*

Copyright © 2019 by Diogenes Verlag AG Zurich

All rights reserved

LURRA Editions
www.lurraeditions.fi

Etukannen kuva: Adobe Stock

Kansi ja taitto: Kim Söderström

Painopaikka: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-7380-28-4

Paula

Päivä, jolloin Paula toteaa olevansa onnellinen, on eräs maaliskuinen sunnuntai.

Sataa. Veden tulo oli alkanut jo yöllä, ja se oli jatkunut siitä lähtien tauotta. Paulan havahutuessa puoli yhdeksän aikoihin sade ropisee edelleen makuuhuoneen vinoa ikkunaa vasten. Hän kääntyy kyljelleen ja vetää peiton ylös aina leukaansa asti. Hän ei ollut herännyt yön aikana kertaakaan. Hän ei myöskään muista, mitä unta oli nähnyt.

Hänen suutaan kuivaa, ja päässä tuntuva kevyt jomotus muistuttaa edellisillasta. Wenzel oli tehnyt heille ruokaa ja tarjonnut sen kanssa ranskalaista punaviiniä. Aterian jälkeen he olivat istuneet vierekkäin sohvalla ja kuunnelleet musiikkia – Mahlerin *Lied von der Erde* -laulu-teoksen, Beethovenin viimeisen pianosonaatin, Schubertin, Brahmsin ja Mendelssohnin lau-

luja. He olivat etsineet Youtubesta eri tulkin-
toja, joita olivat sitten vertailleet keskenään ja
iloinneet kuin lapset, kun kumpikin oli valin-
nut saman esittäjän mielestään parhaaksi.

Paula olisi voinut jäädä Wenzelin luokse,
olisi voinut viettää yön tämän kanssa, mutta
hän oli sanonut unohtaneensa lääkkeensä ko-
tiin. Hydrokortisoni oli kuitenkin hänen kä-
silaukussaan. Todellisuudessa häneltä puuttui-
vat hammasharja ja kasvojen puhdistusaineet.
Wenzelin mielestä ne olisivat olleet tarpeetto-
mia, ja mies olisi ylipuhunut Paulan jäämään.

Noin kahdelta yöllä Paula oli noussut tak-
siin. Wenzel oli seisonut kadulla talon edessä,
kunnes auto oli kääntynyt kulman taakse.

Hän tarttuu sängyn vieressä olevaan vesipulloon
ja ottaa kulauksen, sitten hän avaa puhelimensa
ja lukee Wenzelin viestin. *Hyvää huomenta,*
rakas. Olit aamulla heti ensimmäisenä mieles-
säni, kuten aina. Hyvän huomenen ja hyvän
yön toivotus joka aamu ja ilta. Jo kymmenen
kuukauden ajan ilman ainuttakaan poikkeusta.
Myös Leni pitää Wenzelistä, ja Wenzel Lenistä.
Heidän tavatessaan ensimmäisen kerran Wenzel
oli hurmannut Lenin piirtämällä tämän kas-

vot muutamassa sekunnissa. Yhdennäköisyys oli ollut hämmästyttävä, ja Leni oli halunnut Wenzelin piirtävän lisää voidakseen ylpeänä esitellä kuvia koulussa.

Paula vilkaisee kelloa. Lenin paluuseen on vielä yhdeksän tuntia. Kotiuduttuaan Leni viskaisi tavaransa eteisen nurkkaan, ynähtäisi lyhyen *hein* ja vetäytyisi huoneeseensa tai vaihtoehtoisesti antaisi viikonlopun kulusta vuolaan, ryöpynomaisen selostuksen, johon kuuluisi oleellisena osana hänen veli- ja sisarpuoliaan esittävien kuvien näyttäminen ja Filippin ruoanlaittotaitojen ylistäminen.

Vastatessaan Wenzelin aamutervehdykseen Paulalla on miestä ikävä.

Aamuisin hänen himonsa Wenzeliä kohtaan on huipussaan. Laitettuaan keittiössä kahvin tulemaan hän kirjoittaa tälle hyvin suorasukaisen viestin.

Wenzelin tultua kuvioihin Paula ikävöi Leniä viikonloppuisin vähemmän kuin aikaisemmin. Ja mitä hän muutenkaan asialle voisi? Leni ei ole enää mikään pikkutyttö. Tytär harjoittelee aamuisin peilin edessä erilaisia hymyjä, leikkaa housuihinsa reikiä, pitää paitoja, jotka ovat

valahtavinaan olkapäältä huomaamattomasti omia aikojaan, käyttää huulikiiltoa ja lähettää 7b luokan chattiryhmään salaperäisiä viestejä, jotka koostuvat lähinnä emojesta ja lyhenteistä. Toisinaan hän puhuu solkenaan vain vaipuakseen pian sen jälkeen uppiniskaiseen mykkytyteen. Yöllisten painajaistensa jälkeen tytär ei ole enää turvautunut äitiinsä, eikä Paula ole nähnyt tätä alasti enää pitkiin aikoihin. Ei edes silloin, kun Leni eräänä aamuna oli kysynyt, voiko jo kolmetoistavuotiaalla olla riipputissit. Hän oli kuulemma vilkaissut rintojaan ja todennut niiden *niin* näyttävän sellaisilta. Ja sitten hän oli piirtänyt oikealla kädellään ilmaan hyvin liioitellun muodon pitäen vasemman käden painettuna ylävartaloaan vasten. Ja ennen kuin Paula oli ehtinyt vastata mitään, Leni oli valittanut perineensä äidiltään pelkkiä huonoja ominaisuuksia, pisamat ja vaalean ihon, punaiset hiukset, luisevat polvet, likinäköisyyden ja vähäiset lahjat fysiikassa ja kemiassa.

Ominaisuuksien periytyminen oli sattuman kauppaa, niihin ei voinut vaikuttaa, Paula oli huomauttanut ja yrittänyt silittää tyttärensä hiuksia, mutta tämä oli väistänyt, rynnännyt ulos huoneesta ja paukauttanut oven kiinni

perässään. Hetken kuluttua hän oli palannut ja heittäytynyt äitinsä syliin ikään kuin ammentakseen voimia seuraavaan, entistä suurempaan irtiottoon.

Sade jatkuu edelleen. Paula puristaa appelsiineja ja vaahdottaa maitoa kahvia varten. Pöydällä on tulppaanikimppu.

Vielä vuosi sitten ajatus edessä olevan päivän pituudesta olisi ahdistanut häntä. Hän olisi alkanut siivota tai pestä pyykkiä, olisi lähtenyt lenkille tai mennyt elokuviin, olisi soittanut Judithille, että hyppää tämän kyytiin, kun tämä lähtee tallille hoitamaan hevostaan. Silloin oli ollut yhdentekevää, *mitä* hän oli tehnyt, kunhan hän vain oli tehnyt *jotakin*. Koska muuten hän olisi saanut piinaavat pirut kimppuunsa.

Erottuaan Ludgerista hän oli pohtinut usein, milloin loppu oli saanut alkunsa. Milloin suhde oli alkanut natista liitoksissaan?

Johannan kuolema oli ollut ratkaiseva käänne. Mutta ajan mittaan hän oli sijoittanut heidän alamäkinsä alun toisiin, aikaisempiin ta-

pahtumiin, kauemmaksi, aina vain kauemmaksi taaksepäin, kunnes *kauemmaksi taaksepäin* ei enää päässyt.

Kaikki oli alkanut eräistä juhlista.

Paula ja Judith olivat osuneet sattumalta Södvorstadtin kaupunginosassa sijaitsevan eko-kaupan avajaisiin. He olivat tulossa järveltä, jonka rannalla olivat ottaneet aurinkoa alasti, rasvanneet toistensa vartaloita, syöneet jäätelöä ja keränneet katseita puoleensa. Itseensä tyytyväisinä ja hyvillään tekemästään vaikutuksesta he olivat pyöräilleet takaisin edelleen paahtavan kuumaan kaupunkiin Auwaldin metsäalueella sijaitsevan eläinpuiston kautta.

Ilmapallot, värikirjoja säihkyvät kukkaruukut ja liikkeen edessä parveilevat ihmiset olivat erottuneet jo kaukaa. Paula ja Judith olivat pysähtyneet, koska heidän oli tehnyt mieli kylmää juotavaa.

Ludger seiso i lähellä ovea, kun he astuivat sisälle liikkeeseen. Paula huomasi hänet heti. Ludger kertoi myöhemmin, että oli myös itse pannut merkille Paulan ja seurannut tätä vai-vihkaa katseellaan. Paulalla oli sammalenvihreä, olkaimeton mekko ja aurinkohattu, jonka alta punaiset hiukset pursusivat valtoimenaan.

Ulkona paahde jatkui, kaduilla leijui pako-
kaasujen ja tuoksuvien lehmustenkukkien
tympeänimelä sekoitus, jota jokainen tuulen-
henkäys levitti sisälle liikkeeseen. Ludgerilla
oli yllään pellavapaita. Hänellä oli vaaleat
hiukset ja siniset silmät. Hän ei ollut mikään
valloittajatyyppe.

Jonkin ajan kuluttua he poistuivat avajaisis-
ta yhdessä. He taluttivat polkupyöriään rinnak-
kain niitä näitä jutustellen.

Ludger vilkuili Paulaa yhtenä, mutta ei
kestänyt tämän katsetta pitkään. Kun Ludger oi-
kein intoutui selittämään jotakin, hän seisahtui.

Paulan tavoin hänkin yritti kulkea varjossa.

Jokivarressa Ludger sipaisi ohimennen Pau-
lan käsivartta.

Iltahämärissä Paula suuteli häntä eräällä
puiston penkillä.

*

Ensimmäisinä viikkoina he näkivät päivittäin.

Aluksi he tapasivat erään Clara-puistossa si-
jaitsevan tammen luona. Aina etuajassa saa-
puva Paula näki Ludgerin kaartavan polku-
pyörällään puistokäytävälle ja vilkutti tälle jo

kaukaa. Jälleennäkemistä leimasi aina pieni vai-vautuneisuus, joka kuitenkin katosi ensimmäi-sen suudelman myötä.

Puun luota he lähtivät kävelykierroksil-le puistoon ja läheisiin kaupunginosiin. Pau-laa miellytti Ludgerin tapa kääntää pää hie-man vinoon ja katsoa häntä säteilevin kasvoin. Hän piti Ludgerin matalasta äänestä ja tämän rauhallisesta puhetavasta. Miehen palo kunto-liikuntaan tarttui Paulaan, ja hän vaikuttui myös sekä Ludgerin perehtyneisyydestä eko-logiseen rakentamiseen ja autarkiseen elämän-muotoon että tämän eläin- ja kasvikuntaan liit-tyvästä tietämyksestä.

Ludger tuli usein kirjakauppaan tapaamaan häntä.

Toisinaan Paula näki ensin miehen pään il-mestyvän näkyviin, kun Ludger nousi rulla-portaita kaunokirjallisuuden osastolle. Toisi-naan taas Ludger pääsi yllättämään hänet, kun hän oli lajittelemassa kirjoja tai luovuttamassa tilauksia. Silloin Ludger koski varovasti Paulan kättä tai käsivartta ja Paula kääntyi hänen puo-leensa ja myhäili salaa tyytyväisenä siitä, että hänen työtoverinsa eivät voineet olla huomaa-

matta, kuinka hyvännäköinen hänen poikaystävänsä oli.

Yhteiset yöt he viettivät Ludgerin luona. Vain yhden ainoan kerran Ludger yöpyi Paulan asunnossa, jonka tämä tuolloin jakoi Judithin kanssa. He olivat viettäneet iltaa kolmisin pisan ja punaviinin merkeissä. Mistä ikinä he puhuivatkin, Ludger ohjasi keskustelun aina omaan erikoisalaansa – ihmisen jälkeensä jättämään ekologiseen jalanjälkeen ja siihen, miten sen sai pidettyä mahdollisimman pienenä. Hän keskeytti Judithin jatkuvasti porautuakseen kulloisessakin aiheessa syvemmälle tai korjatakseen epätarkasti esitettyä ajatusta.

Paula oli pannut merkille ystävättärensä vispaavan jalan ja suun ympärille muodostuneet tiukat juonteet ja oli ymmärtänyt yskän.

Seuraavana päivänä Judith oli tullut hänen huoneeseensa. Syli täynnä lääketieteellistä ammattikirjallisuutta hän oli selittänyt Paulalle, että koska lopputentit olivat jo ovella hän kaipasi asuntoon rauhaa ja toivoi, että Ludger pysyisi toistaiseksi poissa.

*

Öisin he makasivat tiukasti kylki kyljessä.

Toisen käsi tai jalka kosketti aina toisen kättä tai jalkaa. Paula silitti Ludgerin selkää ja laski samalla läheisen kirkonkellon lyönnit, ja jos aamuun oli vielä tarpeeksi aikaa, hän vei kästensä Ludgerin jalkoväliin.

Paula ei ihmetellyt heidän tapaansa rakastella eikä sitä, että Ludger hoki jatkuvasti *tästä*, mitä he sitten tekivätkin. Tykkäätkö *tästä*? Mitä sanot *tästä*? Hän ei kummastellut sitäkään, että Ludger kavahti, kun hänen kielensä ensimmäistä kertaa tutkiskeli Ludgerin kehon nimeämättömiä paikkoja. Lopulta Ludger antoi sen tapahtua. Makasi vain paikallaan täysin liikkumattomana, käsivarret ristissä kasvojensa päällä.

Sen jälkeen he olivat täysin avoimia toisilleen.

Ludger kertoi vanhempiansa kuolemansa. Hänen selostaessaan, miten siinä vaiheessa jonon viimeisenä ollut vanhempien auto oli joutunut takaa tulevan kuorma-auton murskaamaksi, hänen äänensä oli muuttunut värittömäksi. Vanhemmat olivat olleet matkalla hänen luokseen. Hän oli valmistunut arkkitehdiksi vain muutamaa päivää aikaisemmin.

Paula suuteli Ludgerin olkapäätä ja kaulaa ja laski sitten päänsä tämän rinnalle.

Kun heidän ensitapaamisestaan oli kulunut muutama kuukausi, Ludger pyysi Paulaa pistäytymään työpaikallaan arkkitehtitoimistossa. Hän kuulosti kiihtyneeltä, mutta ei halunnut paljastaa kiihtymyksensä syytä. Kun Paula astui sisään *Brinkmann & Krohnin* tiloihin, molemmat Brinkmannin veljekset pyörähtivät tuoleiltaan hänen suuntaansa virneet kasvoillaan. Ludger painoi päänsä alas, tarttui Paulan käteen ja johdatti hänet neuvotteluhuoneeseen.

Pöydälle oli levitetty asunnon piirustukset. Se oli loft-asunto, jonka huonekorkeus oli neljä metriä ja asuinpinta-ala kolmesataa neliömetriä. Ludger selitti Paulalle henkeä välillä vetämättä, missä sijaitsisivat tilaa jäsentävät korokkeet, missä portaat nousisivat avoimelle parvelle ja miksi asuintila toimisi oikein hyvin myös ilman yksittäisiä huoneita, jopa ilman minkäänlaisia väliseiniä. Omasta selostuksestaan hurmioituneena hän lopulta ilmoitti ikään kuin ohimennen: *Tässä on meidän tuleva kotimme.*

Paula ei sanonut mitään. Hänen oli tovi sulateltava kuulemaansa ja näkemäänsä.

Hänelle muistui mieleen, kuinka usein Ludger oli maininnut asuntoaan vastapäätä sijaitsevan kirkon masentavan tätä. Ludger ei halunnut tulla päivittäin muistutetuksi siitä, millaisia palvontarakennuksia *kristityt*, kuten hän mielellään sanoi, olivat pystyttäneet Jumalalleen.

Mitä sanot? Ludger kysyi. *Tykkäätkö?*

Seuraavana päivänä he pyöräilivät katsomaan asuntoa. He tapasivat puistossa tutun tammen luona. Pipot päässä, käsineet kädessä ja kaulaliinat kaulassa he polkivat alueelle, jonne Paula harvoin tuli hakeutuneeksi, mutta jolle Ludger ennusti pikaista arvonnousua. Loft-asunto sijaitsi puiden reunustamalla mukulakivikadulla, sen ikkunat antoivat kanaalin suuntaan, ja se oli valtava kuin asemahalli. Sen lähellä ei sijainnut kirkkoja, mutta ei paljon mitään muutaakaan. Seinät olivat rappaamattomia, sisällä oli kylmä, ja Paulan ensimmäinen ajatus oli päästä sieltä mahdollisimman nopeasti pois.

Ludger levitti piirustukset lattialle. Hän mitaili tilaa askelilla, koputteli seiniä ja tutki ikkunoita ja alkoi maalailla mielikuvia. Eikä aikaaakaan, kun Paula jo näki silmissään puusokkelin päälle rakennetun keittiösaarekkeen, tunsu lattia-

SAKSALAISEN KIRJAILIJAN **DANIELA KRIENIN**
VOIMAKAS KUVAUS VIIDESTÄ NAISESTA
ELÄMIENSÄ LEIKKAUSPISTEISSÄ.

NAISTEN NUORUUS KULUI BERLIININ
MUURIN KAATUMISEN TODELLISUUDESSA,
JOSTA HE AIKUISTUTTUAAN SIIRTYIVÄT
LÄNSIMAISEEN VAPAUTEEN.

MITÄ NAISISTA ON JÄLJELLÄ HEIDÄN
OMAKSUTTUAAN AIKAMME ROOLIMALLIT
NIIN VAIMOINA JA ÄITEINÄ, SISARINA
JA YSTÄVINÄ KUIN RAKASTAJINA?

VEIKÖ OIKEUS OMAAN ELÄMÄÄN
JOKAISEN HEISTÄ LIIAN PITKÄLLE?

*”UPEA ROMAANI LEIPZIGISTA JA HINNASTA,
JONKA HENKILÖKOHTAISEN VAPAUDEN
KASVUSTA JOUTUU MAKSAMAAN.”*

BURKHARD MÜLLER, SÜDDEUTSCHE ZEITUNG

9 789527 380284